

Læreplan i musikk i perspektiv

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 24. mars 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2021

Om faget

Fagenes relevans og sentrale verdier

Musikk i perspektiv handler om å forstå musikk i ulike sosiale, historiske og kulturelle kontekster. Faget skal gi elevene erfaring med sammenhenger mellom klingende musikk og musikalske praksiser, og å reflektere over egne musikkopplevelser. Faget skal også gi elevene mulighet til å utvikle gehør, evne til å notere musikk og orientere seg i ulike former for musikalsk notasjon. Gehøraktiviteter i faget gir verktøy for å oppfatte og forstå musikalske fenomener i lytteprosesser, og bidrar til innsikt i hvordan musikk kan skape gjenkjennelse av vår felles menneskelighet på tvers av kulturer. Videre skal faget bidra til forståelse av hvordan mangfold og identitet kommer til uttrykk i musikk, og ruste elevene til aktiv deltakelse i kultur, samfunn og arbeidsliv.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Musikk i perspektiv skal bidra til å gi elevene mellommenneskelig forståelse og innsikt i og erfaring med rike og mangfoldige musikktradisjoner. Utforskning av egen og andres musikalske og kulturelle identitet kan bidra til forståelse av hvordan musikk danner fellesskap, markerer egenart og er med på å forme samfunnet. Dette omfatter den norske og den samiske folkemusikken. Gjennom arbeid med musikalsk analyse og forståelse av musikk i historisk, kulturell og sosial kontekst skal faget bidra til kritisk tenkning og toleranse i møte med ulike musikkformer.

Kjerneelementer

Musikalske praksiser

Kjerneelementet musikalske praksiser handler om musikk som estetisk uttrykk og om musikkens funksjon og form i ulike kulturer og gjennom historien. Musikalske praksiser handler også om hvordan musikalske praksiser er forankret i lokale, nasjonale og globale musikktradisjoner og praksiser. Videre omfatter kjerneelementet sammenhenger mellom musikkhistorie og kulturforståelse, og mellom musikalsk identitet, menneskeverd og toleranse. Musikalske praksiser innebærer også refleksjon rundt tradisjon, fornyelse og det å utfordre det etablerte.

Musikkanalyse

Kjerneelementet musikkanalyse handler om å undersøke, tolke og forstå musikk som kunstnerisk uttrykksform. Musikkanalyse handler også om analyse og drøfting av lydlig fenomener og virkemidler i ulike musikalske

sammenhenger. Videre omfatter kjerneelementet å bruke analytiske verktøy til å beskrive utøvende prosesser og gir grunnlag for å forstå og fortolke musikk.

Gehør i kontekst

Kjerneelementet gehør i kontekst handler om å utvikle en allsidig auditiv tilnærming til musikk. Gehør i kontekst handler om «å gjøre» musikk som forutsetning for «å høre» musikk, og om å utforske musikalske fenomener praktisk og kroppslig for å styrke indre forestillinger av musikk. Videre omfatter kjerneelementet musikkteoretisk kunnskap, begrepsdanning og å kontekstualisere auditive erfaringer, som styrker evnen til å oppfatte, gjenkjenne og reflektere over musikalske fenomener i lytteprosesser.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I musikk i perspektiv handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å reflektere over og gi uttrykk for egne følelser, tanker og erfaringer i møte med ulike former for musikk. Det innebærer å anerkjenne egne og andres uttrykk og opplevelser, håndtere relasjoner og delta i sosiale fellesskap. Det tverrfaglige temaet handler også om hvordan erfaring med musikk fra ulike tradisjoner, kulturer og tider både kan bekrefte og utfordre elevenes musikalske ståsted, og bidra til identitetsutvikling og livsmestring.

Demokrati og medborgerskap

I musikk i perspektiv handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å bli kjent med musikk som uttrykksform i sosiale fellesskap gjennom tidene. Det innebærer arbeid med ulike musikalske praksiser som kan bidra til forståelse av musikkens rolle som politisk virkemiddel. Videre handler det om forståelse, toleranse og respekt i møte med et musikalsk mangfold i samfunnet, og om konstruktiv samhandling.

Bærekraftig utvikling

I musikk i perspektiv handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om hvordan musikk og kulturelle uttrykk formes av natur, kultur og mennesker, både lokalt og globalt. Det handler om hvordan den sensibiliteten mennesker kan utvikle i møte med kunst, har likhetstrekk med menneskers møte med natur. Videre handler det om hvordan kulturell utvikling henger sammen med tilgang til og bruk av ressurser. Det omfatter også forståelse av interessekonflikter ved fordeling av ressurser når samfunnet endres i en mer bærekraftig retning, og betydningen musikkteknologi kan ha for menneske, miljø og samfunn.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i musikk i perspektiv innebærer å bruke fagspråk i drøfting og refleksjon rundt musikalske praksiser, i analyser og i formidling av egne musikkopplevelser. Det innebærer også å formidle musikk etter gehør.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i faget musikk i perspektiv innebærer å bruke fagspråk i egne tekster til å gjøre rede for trekk ved musikalske praksiser, gjøre analyser og i formidling av egne musikkopplevelser. Det innebærer også å bruke ulike former for musikalsk notasjon.

Å kunne lese

Å kunne lese i faget musikk i perspektiv innebærer å tolke ulike former for musikalsk notasjon, og bruke notasjon praktisk og teoretisk. Det innebærer også å utvikle lyttestrategier for å analysere klingende musikk, og å tilegne seg forståelse av musikk gjennom fagtekst. Videre innebærer det å reflektere over hvordan verdier og holdninger påvirker framstillingen av musikk.

Å kunne regne

Å kunne regne i musikk i perspektiv innebærer å oppfatte og forstå matematiske og logiske dimensjoner ved rytmiske og tonale parametre. Videre innebærer det å forstå historiske tidslinjer i framstillinger av musikalske tradisjoner.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i musikk i perspektiv innebærer å bruke programvare og digitale ressurser i arbeid med lytting og notasjon av musikk. Videre innebærer det å vise god digital dømmekraft gjennom å forholde seg kritisk og etisk til bruk av sosiale medier og ha kjennskap til opphavsrett og personvern.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering musikk i perspektiv 1

Kompetansemål etter musikk i perspektiv 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive kjennetegn og virkemidler i musikkseksempler fra ulike sjangre, inkludert norsk og samisk folkemusikk
- reflektere over sentrale musikalske utviklingstrekk og musikkens funksjoner for individet og samfunnet
- drøfte musikktradisjoners historiske betydning i demokratiske prosesser og for kulturell identitetsdanning
- drøfte musikkens rolle og betydning for menneskers følelsesliv, sosiale relasjoner og identitet
- utforske og reflektere over hvordan natur, menneske, ressursbruk og samfunn kommer til uttrykk i ulike musikkformer
- identifisere og beskrive musikkens elementer ved bruk av fagbegreper, med utgangspunkt i noterte og klingende musikkseksempler
- memorere, utføre og sette ord på rytmiske og tonale elementer i musikk fra ulike sjangre ved å bruke gehør
- lese notert musikk og notere musikalske elementer fra ulike sjangre ved å bruke gehør

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i musikk i perspektiv 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de bruker ferdigheter i gehør og kunnskap om musikkteori til å utforske og formidle musikalske elementer og virkemidler. Elevene viser og utvikler også kompetanse når de undersøker og uttrykker forståelse av ulike musikalske praksiser, og når de reflekterer over hvordan musikk er bygget opp, utøvd og brukt til ulike tider og i ulike kulturer.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide med musikk fra ulike kontekster og sjangerkulturer, alene og sammen med andre. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i musikalske praksiser, musikkanalyse og gehør i kontekst, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle praktiske og analytiske ferdigheter, musikkteoretisk kunnskap og evne til å reflektere over musikkens rolle, funksjon og utviklingstrekk.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter musikk i perspektiv 1. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i musikk i perspektiv 1 basert på kompetansen eleven har vist gjennom å bruke gehør, notasjon og

musikkteoretisk kunnskap i analyse av musikk og gjennom å reflektere over musikkens rolle, funksjon og utviklingstrekk i ulike kontekster og sjangerkulturer.

Kompetansemål og vurdering musikk i perspektiv 2

Kompetansemål etter musikk i perspektiv 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjenkjenne, analysere og reflektere over kjennetegn og særtrekk ved lokale, nasjonale og globale musikktradisjoner og -praksiser, inkludert norsk og samisk folkemusikk
- reflektere over musikkens utviklingstrekk og funksjoner for individet og samfunnet, i ulike historiske kontekster, ved å bruke kunnskap om musikalske virkemidler
- utforske og reflektere over hvordan likestilling, menneskeverd og politiske meninger kommer til uttrykk i ulike musikkformer
- drøfte musikkens rolle og betydning for menneskers følelsesliv, sosiale relasjoner og identitet til ulike tider
- utforske og drøfte hvordan natur, menneske, ressursbruk og samfunn kommer til uttrykk i ulike musikkformer
- analysere musikkens elementer med utgangspunkt i noterte og klingende musikkseksempler ved å bruke musikkteoretisk kunnskap og fagbegreper
- memorere, utføre og utforske elementer og virkemidler i musikk fra ulike sjangre ved å bruke gehør
- lese notert musikk og notere musikalske forløp fra ulike sjangre ved å bruke gehør
- planlegge og gjennomføre et musikkfaglig fordypningsarbeid og presentere arbeidet i et passende medium

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i musikk i perspektiv 2. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de bruker ferdigheter i gehør og kunnskap i musikkteori til å utforske, uttrykke og beskrive virkemidler og musikalske forløp i ulike sjangre. Videre viser og utvikler elevene kompetanse når de analyserer og reflekterer over musikkbruk i ulike kontekster, kulturer og tider, og når de tenker kritisk rundt musikkens betydning for individet og samfunnet. Elevene viser og utvikler også kompetanse når de fordyper seg i musikkfaglige temaer.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide med musikk innenfor ulike kontekster og sjangerkulturer, alene og sammen med andre. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i musikalske praksiser, musikkanalyse og gehør i kontekst,

og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å videreutvikle ferdigheter i gehør og notasjon, evne til refleksjon over og analyse av musikkens rolle, funksjon og utviklingstrekk i ulike kulturelle kontekster og til ulike tider, og til å planlegge og gjennomføre eget fordypningsarbeid.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter musikk i perspektiv 2. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i musikk i perspektiv 2 basert på kompetansen eleven har vist gjennom å bruke gehør, notasjon og musikkteoretisk kunnskap i musikalsk utforskning, gjennom å reflektere over og analysere musikkens rolle, funksjon og utviklingstrekk i ulike kulturelle kontekster og til ulike tider, og gjennom musikkfaglig fordypningsarbeid.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Musikk i perspektiv 1: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Musikk i perspektiv 2: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Musikk i perspektiv 1: Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eller en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Skriftlig og muntlig eksamen skal ha forberedelsesdel.

Musikk i perspektiv 2: Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eller en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Skriftlig og muntlig eksamen skal ha forberedelsesdel.

Eksamen for privatister

Musikk i perspektiv 1: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Musikk i perspektiv 2: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.